



EGÉSZSÉGTUDATOSSÁG A  
TERMÉKENYSÉG TERÜLETÉN –  
LEENDŐ ÉS  
PÁLYAKEZDŐ TANÁROK  
TANULÁSTÖRTÉNETÉBEN

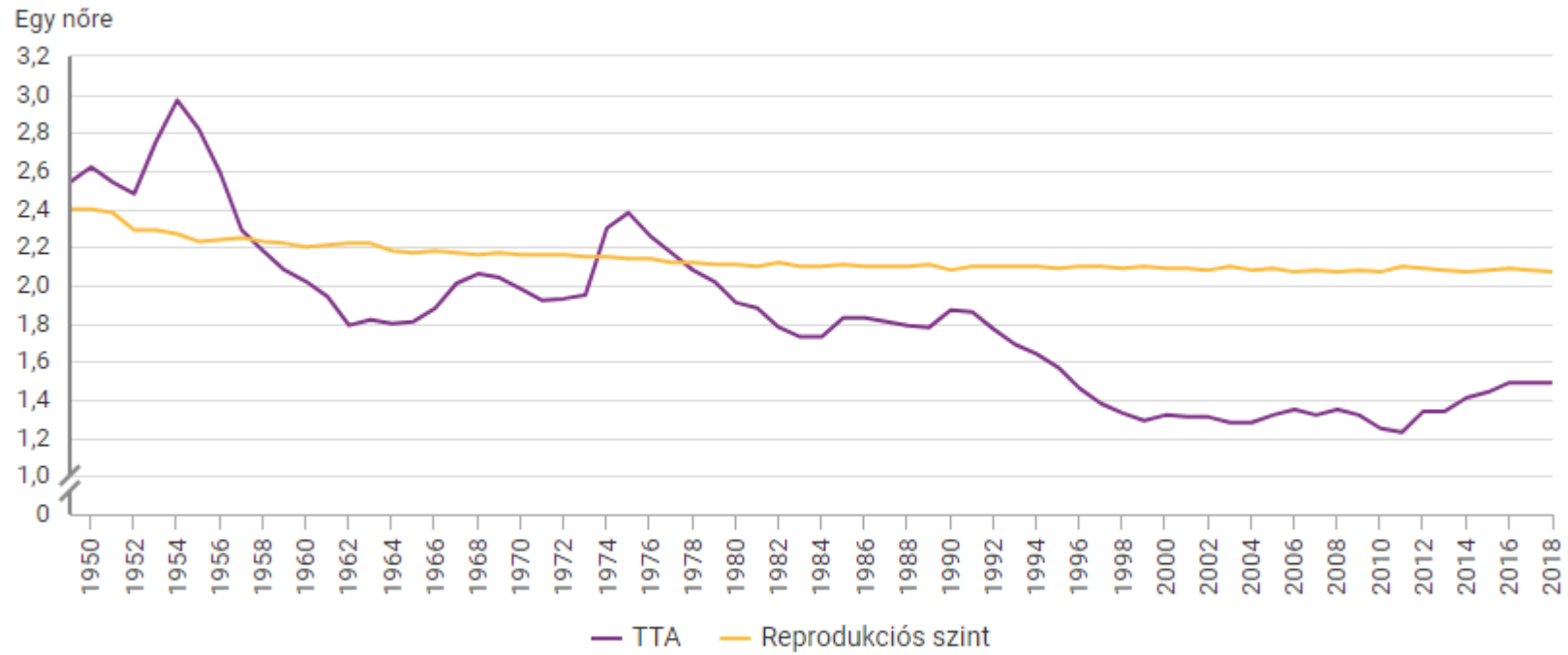
Királyné Gosztonyi Csenge Luca

# A PROBLÉMA BEMUTATÁSA

- Családtervezés
  - Személyes célok
  - Demográfiai célok



### A termékenység tényleges\* és a reprodukcióhoz szükséges szintje

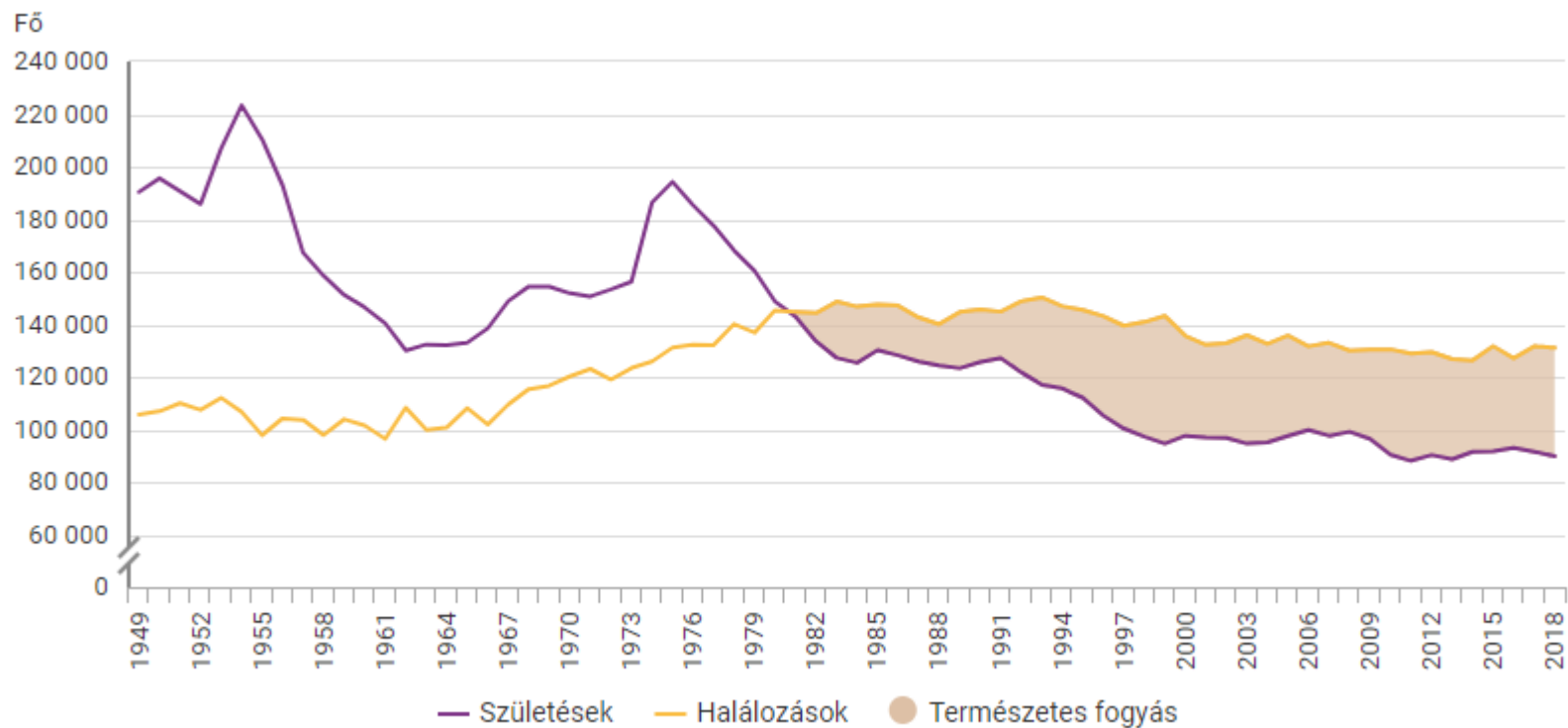


\* TTA=teljes termékenységi arányszám.

[https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/szuletések\\_termekenyseg/index.html](https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/szuletések_termekenyseg/index.html)



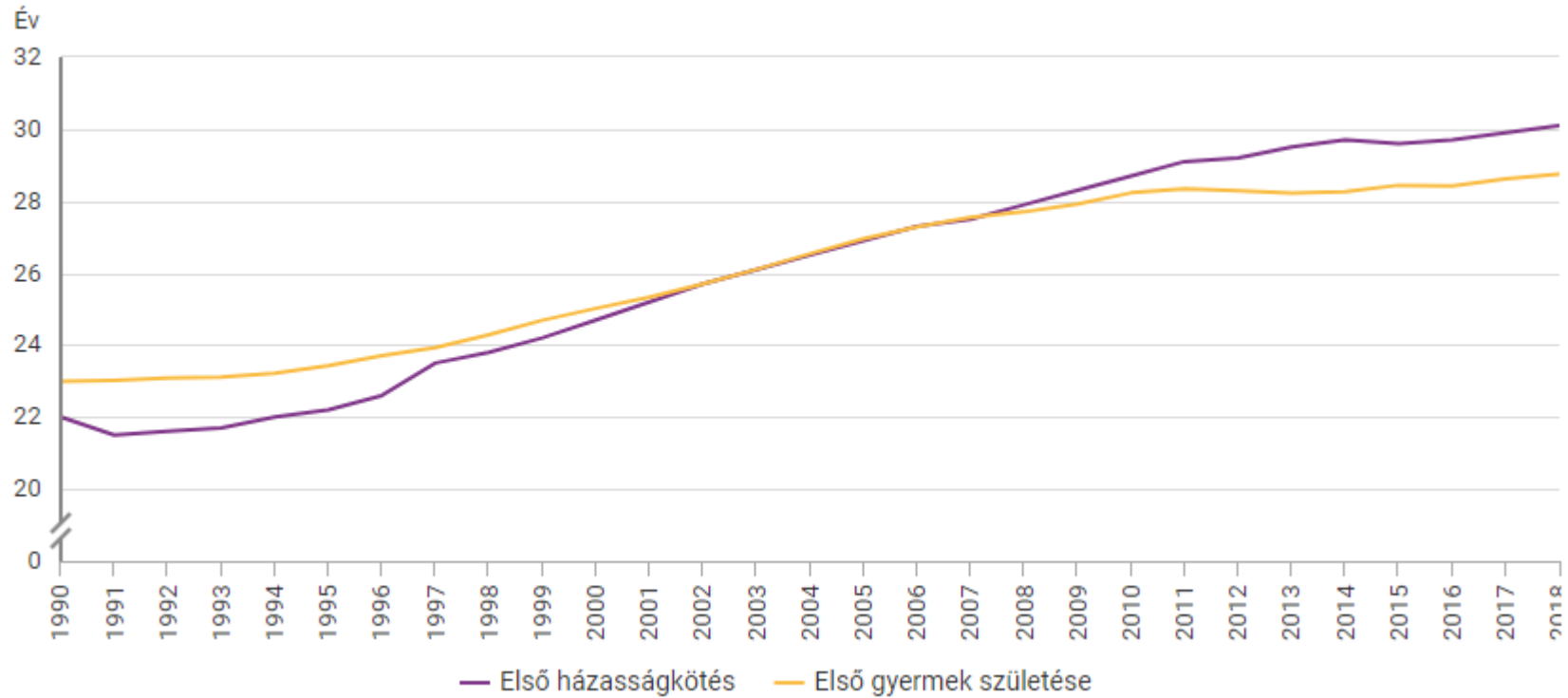
### A születések és halálozások száma



[https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/szuletések\\_termékenység/index.html](https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/szuletések_termékenység/index.html)



### Az első házasságkötés és az első gyermek születése a nő átlagos életkora szerint



[https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/szuletések\\_termekenyseg/index.html](https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/szuletések_termekenyseg/index.html)



## Mit tudunk a várandósokról?



Veroszta Zsuzsanna, Boros Julianna, Kapitány Balázs, Kopcsó Krisztina, Leitheiser Fruzsina, Szabó Laura, Spéder Zsolt (2021). Várandósság Magyarországon. Jelentés a Kohorsz '18 Magyar Születési Kohorszvizsgálat 1. hullámáról. Kutatási Jelentések 104. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest.



## Mit tudunk a várandósokról?



Veroszta Zsuzsanna, Boros Julianna, Kapitány Balázs, Kopcsó Krisztina, Leitheiser Fruzsina, Szabó Laura, Spéder Zsolt (2021). Várandósság Magyarországon. Jelentés a Kohorsz '18 Magyar Születési Kohorszvizsgálat 1. hullámáról. Kutatási Jelentések 104. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest.



Év	Korai és középidős	Késői	Összes	Terhesség- megszakítások száma	Magzati veszteségek száma összesen	Magzati veszteségek		Terhességmegszakítások	
	magzati halálozások száma					ezer 15–49 éves nőre	száz élveszületésre	ezer 15–49 éves nőre	száz élveszületésre
1980	19 972	1 156	21 128	80 882	102 010	39,6	68,6	31,4	54,4
1990	17 596	699	18 295	90 394	108 689	42,8	86,5	35,6	71,9
2001	15 742	550	16 292	56 404	72 696	28,6	74,9	22,2	58,1
2002	16 512	523	17 035	56 075	73 110	29,0	75,5	22,2	57,9
2003	16 315	530	16 845	53 789	70 634	28,2	74,6	21,5	56,8
2004	16 403	476	16 879	52 539	69 418	28,0	73,0	21,2	55,2
2005	17 022	506	17 528	48 689	66 217	27,1	67,9	19,9	49,9
2006	17 358	489	17 847	46 324	64 171	26,5	64,3	19,1	46,4
2007	16 762	485	17 247	43 870	61 117	25,4	62,6	18,2	44,9
2008	17 283	431	17 714	44 089	61 803	25,8	62,3	18,4	44,5
2009	17 366	519	17 885	43 181	61 066	25,5	63,3	18,0	44,8
2010	16 323	387	16 710	40 449	57 159	23,9	63,3	16,9	44,8
2011	16 828	392	17 220	38 443	55 663	23,4	63,2	16,1	43,7
2012	16 072	378	16 450	36 118	52 568	22,5	58,2	15,4	40,0
2013	16 105	392	16 497	34 891	51 388	22,1	57,9	15,0	39,3
2014	16 035	421	16 456	32 663	49 119	21,2	53,7	14,1	35,7
2015	16 394	408	16 802	31 176	47 978	20,9	52,3	13,5	34,0
2016	16 794	410	17 204	30 439	47 643	20,9	51,2	13,3	32,7
2017	16 107	435	16 542	28 496	45 038	19,9	49,2	12,6	31,1
2018	15 837	383	16 220	26 941	43 161	19,2	48,1	12,0	30,0
2019	16 106	391	16 497	25 783	42 280	19,0	47,4	11,6	28,9
2020	14 895	405	15 300	23 901	39 201	17,8	42,5	10,8	25,9
2021	14 079	466	14 545	21 907	36 452	16,7	39,2	10,0	23,5
2022	13 721	420	14 141	21 779	35 920	16,5	40,6	10,0	24,6
2023	..	..	13 600	21 200	34 800	16,4	40,8	10,0	24,9

### Jelmagyarázat

.. Az adat nem ismeretes.

kék szám Előzetes adat.





# SZEMÉLYES INDÍTTATÁS

- Mérnöktanári tanulmányok
- FEMM cikluskövetés oktatói tanulmányok



# KUTATÁS CÉLJA

- Vannak egészségmegőrzési megfontolások a szexualitással, családtervezéssel, melyeket a tanárszakos hallgatók, pályakezdő tanárok be szeretnének mutatni a diákjaik számára?



# MÓDSZERTAN

- Félig strukturált interjúk
- Dokumentumelemzés
  - 2012 NAT alapján 8. osztályos biológia tankönyv
  - 2020 NAT alapján 7.-8. osztályos biológia tankönyv
  - A „Családi életre nevelés kerettanterv; Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, középiskola, 9-12. évfolyam” című dokumentum



# HIPOTÉZISEK

- 1. Arra számítok, hogy a tanárszakos hallgatók és pályakezdő tanárok válaszai arra fognak mutatni, hogy nem, vagy nagyon szűk spektrumú szexuális nevelést, családtervezésre nevelést kaptak a tanulmányaik során.
- 2. A válaszadók vélekedései alapján a megvalósuló szexuális nevelés során a diákok többnyire nem elégséges információt kapnak ahhoz, hogy későbbiekben jól tudják használni a családtervezési céljaikra.
- 3. A válaszadó tanár hallgatók és pályakezdő tanárok körében alacsony a tudatosság a termékenység megőrzése kapcsán.



# INTERJÚALANYOK



Interjú sorszám a	Életkor	Nem	Párkapcsolati státusz	Szakmai státusz	Saját iskola típusa Elhelyezkedése Fenntartó Egyéb jellemzői	Munkatapasztalat
1.	20-30	Nő	Házas (első gyermekét várja)	Végzett tanár	Gimnázium Agglomeráció Állami Nyolcosztályos	Ugyanott, biológia és matematika
2	20-30	Nő	Egyedülálló (gyermektelen)	Hallgató	Gimnázium Vármegyeszékhely Egyházi Hatosztályos	Szakmai gyakorlat, egyetemi laborok vezetése
3	30-50	Férfi	Házas (1 gyermek)	Hallgató	Szakiskola Vármegyeszékhely Állami	Ugyanott, szakmai tárgyak
4	30-50	Nő	Házas (3 gyermek)	Hallgató	Gimnázium Agglomeráció Állami	Szakmai gyakorlat
5	30-50	Nő	Második házasságban (5 gyermek)	Hallgató	Közgazdasági Szakközépiskola Budapest Állami Informatika szakirány	Technikumokban és egyetemen óraadás, informatika
6	20-30	Nő	Párkapcsolatban (gyermektelen)	Hallgató	Gimnázium Agglomeráció Egyházi	Óraadó budapesti állami fenntartású általános iskolában, kémia
7	20-30	Nő	Házas (gyermektelen)	Hallgató	Gimnázium Vármegyeszékhely Állami	Nincs tanítási tapasztalata
8	20-30	Nő	Párkapcsolatban (gyermektelen)	Hallgató	Gimnázium Budapest Állami	Tehetséggondozással foglalkozott
9	20-30	Férfi	Párkapcsolatban (gyermektelen)	Hallgató	Gimnázium Vidéki kisváros Állami	Szakmai gyakorlat
10	20-30	Nő	Egyedülálló (gyermektelen)	Hallgató	Gimnázium Vármegyeszékhely Egyházi Hatosztályos	Nincs tanítási tapasztalata



**1. ARRA SZÁMÍTOK, HOGY A  
TANÁRSZAKOS HALLGATÓK ÉS  
PÁLYAKEZDŐ TANÁROK  
VÁLASZAI ARRA FOGNAK  
MUTATNI, HOGY NEM, VAGY  
NAGYON SZŰK SPEKTRUMÚ  
SZEKUÁLIS NEVELÉST,  
CSALÁDTERVEZÉSRE  
NEVELÉST KAPTAK A  
TANULMÁNYAIK SORÁN.**



Interjúalany	Felidézett témák	Hiányolt témák
1	Fogamzásgátlás, ivari működés, termékenység kezdeti jelei	Aktus megvalósulására vonatkozó, az alapvető biológiai ismereteken túlmutató ismeretek, pszichológiai vonatkozások
2	Szexuális vágy bűnössége házasság előtt	-
3	AIDS elkerülésére vonatkozó ismeretek	Szexuális kultúra
4	Anatómia, élettan, védekezés	-
5	Számos témakörre kiterjedt, például: előjáték szerepe, petting, fogamzásgátló tabletta javaslata bizonyos életkortól, betegségek melyek okán ellenjavalt a tabletta, hogy hogyan jelezzük a partner felé, ha nem akarunk valamit, vagy valami nekünk nem jó, stb.	RH összeférhetetlenség, „jó házasság titka”
6	Szervezetten nem kapott, versenyfeladat kapcsán találkozott a reprodukív egészség témakörén belül a szexuális úton terjedő betegségek, a fogamzásgátlás, abortusz és a magzat fejlődésének a témakörével	Pszichológiai vonatkozások
7	Szexuális interakció, védekezés	Etikai, erkölcsi nevelés nemet mondás, felelős döntés hozás
8	Élettani működés, reprodukciós folyamatok, szexuális etika, szexualitás megjelenése művészetekben, más kultúrákban. Tantárgyakba integrálva jelent meg a szexuális nevelés	Kéretlen közeledések kezelése
9	Nemi érési ciklus, élettani, anatómiai ismeretek, védekezés, személyiségteszt	Fogamzásgátlási módszerek kockázata, pszichológiai ismeretek, a szexuális tapasztal szerzéssel kapcsolatos versengés ellensúlyozása
10	A szexualitás különlegessége, miért alkotta meg a Jóisten	Pontosabb erkölcsi iránytű





# A DOKUMENTUMELEMLÉZÉS SORÁN FELMERÜLT TÉMÁK

- önmagával kapcsolatban pszichológiai ismeretek
- párkapcsolattal kapcsolatban pszichológiai ismeretek
- méhen belüli fejlődés
- szülés
- meddőségre vonatkozó információk
- gyermekvállalással kapcsolatos egészségmegőrzési ismeretek
- családban betöltött szerepek
- nemi szerepek
- fogantatás segítése
- terhességmegszakítás
- gyermeknevelés
- párkapcsolat ápolása
- értékrend kialakítása
- mások jogainak, eltérő kultúráknak ismerete
- Termékenység tudatosság
- Párkeresés
- serdülőkori lelki változások
- serdülőkori testi változások
- szexuális úton terjedő betegségek
- normatív krízisekre felkészítés
- termékenység értéke



**3. A VÁLASZADÓ TANÁR  
HALLGATÓK ÉS PÁLYAKEZDŐ  
TANÁROK KÖRÉBEN  
ALACSONY A TUDATOSSÁG A  
TERMÉKENYSÉG MEGŐRZÉSE  
KAPCSÁN.**



Interjúalany	Termékenységről gondolatok
1	-
2	-
3	-
4	A gyermekkori intelmeket a termékenység megőrzése kapcsán, amelyekről azóta sem tudja, hogy hiteles tanácsok-e
5	-
6	A a termékenységet károsító vegyi anyagokat említi meg, amelyekről vegyészmérnökként tanult, illetve azt, hogy művi beavatkozások károsíthatják a termékenységet.
7	-
8	Tárgyalható, bár nem különösebben fontos témakörnek tartja azt, hogy a termékenységet milyen hatások rontják időlegesen vagy tartósan
9	A fő meddőségi okokat meg lehet említeni a diákoknak, illetve azt, hogy a stressz is rontja a fogamzóképeséget
10	Nehéz áthangolódni arra, hogy fogantatást szeretnénk elérni, ha előtte évekig arra koncentráltunk, hogy ez semmiképpen sem történjen meg



**2. A VÁLASZOK ALAPJÁN A  
MEGVALÓSULÓ SZEXUÁLIS  
NEVELÉS SORÁN A DIÁKOK  
TÖBBNYIRE NEM ELÉGSÉGES  
INFORMÁCIÓT KAPNAK  
AHHOZ, HOGY KÉSŐBBIEKBEN  
JÓL TUDJÁK HASZNÁLNI A  
CSALÁDTERVEZÉSI  
CÉLJAIKRA.**



Interjú alany	Véleménye a cikluskövetésről	Középiskolásoknak valónak tartja-e a termékenységtudatosság témáját?
1	Az alaphőmérséklet mérést ismeri, Sensiplan könyvet átfutotta. Nagyjából követi a saját ciklusát is, nagyon pozitív véleménye van a cikluskövetésről.	Igen. A saját tanítási gyakorlatában is foglalkozik vele.
2	Hormonmentes Jankáról hallott, logikusnak tűnnek számára ezek a módszerek.	Lehet. Csak említés szintjén ajánlja, és a korosztálynak még kiegészítve más elkerülési módszerrel. Egyébként a családtervezés témáját korainak tartja.
3	Nem ismeri.	Igen. Bár úgy gondolja, hogy a családtervezésről még korai beszélni, a termékenységtudatosságról egy alapvető tájékoztató hasznos lehet.
4	Nem ismeri, a babavállalás elősegítésére tartja alkalmasnak.	Nem. Korainak tartja.
5	Nem ismeri, ő egy csak a menstruációból becsülő oldalt használt a ciklusában való tájékozódásra.	Lehet. Az osztályfőnöki órákat szívesen lecserélné egészségtanra, amibe a női ciklusról szóló ismeretek is beleférnének.
6	Csak gyermekvállalás segítésére használná őket.	Igen. Bemutatná a diákoknak a ciklusuk jobb megismerése és egészségmegőrzés céljából.
7	Alaphőmérséklet mérésről hallott, ismerőse használ cikluskövetést elkerülésre, tetszik neki a koncepció.	Igen. Már időszerű, és később nem lesz olyan intézményes keret, ahol sokakhoz eljutna.
8	Nem hallott róluk.	Nem. Úgy gondolja, hogy keveseknek van csak szüksége rá, így felesleges mindenkinek bemutatni. Viszont a ciklus működéséről alapvető élettani ismereteket bemutatásra tart érdemesnek.
9	Hormonmentes Janka videóit ismeri.	Igen. A hormonális része már középszinten is a tananyag része, és szerinte érdemes bemutatni a módszereket és azok helyes értelmezését is, hiszen ezek a védekezéshez és a családalapításhoz is segítség lehet.
10	Igen, és nagyon hasznosnak tartja ezeket a módszereket.	Igen. Segít jobban megérteni a fiataloknak, hogy az ovulációs ciklus hogyan befolyásolja a teljesítményüket a mindennapokban, viszont a középiskolásoknak fogamzásgátlásra még nem ajánlja.

# KÖVETKEZTETÉSEK

